Statens helsepersonellnemnd - HPN-2011-68

Myndighet	Statens helsepersonellnemnd - Vedtak.
Dato	2011-10-25
Doknr/publisert	HPN-2011-68
Stikkord	Advarsel til psykolog - krav til attest. Stadfestet. Helsepersonelloven § 56 jf. § 15.
Sammendrag	Klageren skrev en rapport til bruk for retten i forbindelse med en rettstvist mellom barneverntjenesten og barnets mor. Han var på det tidspunkt kjæreste med barnets mor. Klageren var inhabil og skulle ikke utstedt rapporten. Det å utstede en rapport til bruk av retten og samtidig ha et forhold til en av partene er egnet til å svekke tilliten til upartiskhet. I saker hvor utfallet får store konsekvenser for de involverte parter, må man utvise en stor grad av varsomhet og profesjonalitet når man skal vurdere egen habilitet.
Saksgang	Saksnummer: 11/68.
Parter	Klager: A, født 195x.
Forfatter	Hans Hugo Kristoffersen, Kirti Mahajan Thomassen, Wenche Dahl Elde, Marte Kvittum Tangen, Åse Senning, Knut Dalen, Atle Larsen.

Saken gjelder: Klage over Statens helsetilsyns vedtak av 21. mars 2011 om advarsel til psykolog jf. lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 56 jf § 15.

Statens helsepersonellnemnd behandlet klagen i nemndmøte 25. oktober 2011 og traff enstemmig følgende

VEDTAK:

Statens helsetilsyns vedtak av 21. mars 2011 stadfestes.

Saksforholdet:

Klageren utarbeidet 21. februar 2010 en sakkyndig rapport til bruk for V tingrett, i forbindelse med rettstvist mellom barneverntjenesten og barnets mor om omsorgsovertakelse. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra mors advokat, og mandatet er utarbeidet av advokaten. Klageren hadde et kjæresteforhold til barnets mor. Rapporten ble sendt Barnesakkyndig kommisjon for vurdering, slik alle sakkyndige vurderinger i barnevernsaker blir. Barnesakkyndig kommisjon oversendte utdrag av rapporten til Helsetilsynet i W og ba om en vurdering av om klageren hadde opptrådt uforsvarlig ved å gjennomføre utredningen.

Statens helsetilsyn kom til at klageren måtte anses å ha vært inhabil da han etter oppdrag utstedte en rapport til bruk i barnevernssak med spørsmål om omsorgsovertakelse, samtidig som han hadde et forhold til barnets mor. I vedtak av 21. mars 2011 ble klageren gitt advarsel for å ha brutt helsepersonelloven § 15, jf. forvaltningsloven § 6, om kravet til attester, erklæringer og lignende.

Vedtaket er påklaget ved klagerens brev av 4. april 2011. Statens helsetilsyn fastholdt sitt vedtak og oversendte 15. april 2011 saken til Statens helsepersonellnemnd for klagesaksbehandling.

Statens helsetilsyn har lagt til grunn at habilitetsregelen i helsepersonelloven § 15 er et forbud mot å utstede erklæringer, attester eller lignende dersom det foreligger inhabilitet. Klageren må, som kjæreste med en part i barnevernsaken, anses inhabil etter forvaltningsloven § 6 annet ledd ved at det forelå særegne forhold som var egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet.

Selv om det fremgår av rapporten at klageren er kjæreste til den ene parten i saken fritar ikke dette ham for et selvstendig og profesjonelt ansvar for å vurdere omverdenens tillit til hans objektivitet og upartiskhet. Da han ble tilbudt oppdraget skulle han avstått fra dette fordi avgjørelsen i saken kunne innebære «særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til «. I dette tilfellet dreide saken seg om en barnevernssak med spørsmål om omsorgsovertakelse, hvor avgjørelsen ville få stor betydning for barnets mor, som også var klagerens kjæreste. Hans forhold til mor tilsa derfor at han ikke skulle involvere seg i saken.

Ved oversendelsen til nemnda har Statens helsetilsyn fremhevet at utstedelse av rapporten i seg selv (uavhengig av rapportens innhold) var egnet til å oppfattes som et partsinnlegg og støtte til mor, slik at tilliten til klagerens upartiskhet ble svekket. Det er hva som er egnet til å svekke tilliten utad som er det sentrale vurderingstema, ikke hvorvidt påvirkning/partiskhet i det konkrete tilfelle er mer eller mindre sannsynlig. På grunn av hans nære tilknytning til barnets mor skulle klageren derfor ikke ha utstedt noen sakkyndig rapport.

Statens helsetilsyn har ved vurderingen av om advarsel skal gis, lagt vekt på at de også i en tidligere tilsynssak, i 2004, fant at klageren i forbindelse med en sakkyndig vurdering hadde brutt helsepersonelloven § 15. At han igjen har utført kritikkverdig sakkyndighetsarbeid, viser etter deres vurdering, mangel på profesjonalitet og at han ikke har tatt nødvendig lærdom av tidligere tilsynssak mot ham.

Klageren mener han ikke har opptrådt kritikkverdig. Han anfører at de utredningsmetodiske spørsmål han uttalte seg om ikke var avhengig av hans forhold til barnets mor. Således kan det ikke påvises at erklæringen er ugyldig eller at han var inhabil til å uttale seg om de metodiske spørsmål.

Mandatet dreiet seg om en utredningsmetodisk undersøkelse av rapportene til to andre sakkyndige, og ikke en undersøkelse av mors omsorgsevne. Mandatets annen del omfattet undersøkelse av barnevernets saksbehandling. Han viser til at han ikke har utnyttet barnets mor.

Statens helsepersonellnemnds vurdering:

Nemnda har vurdert om klageren har brutt helsepersonelloven § 15 om krav til attester, erklæringer og lignende. Av denne bestemmelsens første ledd siste setning fremgår:

«Helsepersonell som er inhabil etter forvaltningsloven § 6, skal ikke utstede attest, erklæring o.l.»

Forvaltningsloven § 6 første ledd angir konkrete forhold av familiær eller foretningsmessig art der en person er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak. Av forvaltningsloven § 6 annet ledd fremgår at *«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til.»*

Det er svekkelsen av *tilliten* til en persons upartiskhet som er det sentrale i § 6 annet ledd. Habilitetsreglene har ikke bare til formål å sikre upartiske avgjørelser, men også opprettholde den allmenne tillit til forvaltningen. Det er videre ikke noe krav at tilliten har blitt svekket, det er tilstrekkelig at det foreligger forhold som *er egnet til* å svekke tilliten.

Klageren og barnets mor, som var part i barnevernsaken, kjente til hverandre fra lang tid tilbake og hun kontaktet ham sommeren 2009 for å drøfte en sakkyndig erklæring som forelå i saken. Da klageren skrev sin rapport 22. februar 2010 var de kjærester.

Det å utstede en rapport til bruk av retten i en barnevernsak, samtidig som han har et kjæresteforhold til en av partene, er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet. Rettsaken gjaldt omsorgsovertakelse og avgjørelsen i saken ville få stor betydning for barnets mor, som også var klagerens kjæreste.

Klageren kan ikke høres med at mandatet for hans oppdrag gjaldt utredningsmetodiske spørsmål. Selv om han ikke foretok vurderinger av mors omsorgsevne, er utstedelse av rapporten i seg selv egnet til å oppfattes som et partsinnlegg til støtte for mor, slik at tilliten til klagerens upartiskhet vil være svekket. Ved gjennomgang av rapporten fremstår den også som en blanding av teoretisk fundert metodekritikk, under mandatets første punkt, og en faglig ubearbeidet fremføring av mors synspunkter i saken, under mandatets andre punkt. Dette styrker ikke tilliten til klagerens upartiskhet.

Nemnda har etter dette kommet til at klageren har brutt helsepersonelloven § 15 jf forvaltningsloven § 6 annet ledd. Etter nemndas syn er inhabilitet så klart i denne saken at klageren skulle avstått fra å utstede en rapport. Klageren har redegjort for sitt forhold til mor i selve rapporten, i samsvar med forskrift av 18. desember 2008 om krav til helsepersonells attester, erklæringer o.l. § 7. Forutsetningen for en slik redegjørelse er imidlertid at helsepersonellet har vurdert det slik at inhabilitet ikke foreligger. I rapporten uttaler klageren at han overlater en eventuell overprøving av hans habilitet til Barnesakkyndig kommisjon og retten. Dette er etter nemndas syn en ikke akseptabel ansvarsfraskrivelse. Helsepersonell har et selvstendig ansvar for å vurdere sin habilitet og klagerens feilvurdering var etter nemndas syn i det minste grovt uaktsom.

Klagerens handling er egnet til i vesentlig grad å svekke tilliten til helsepersonell eller helsetjenesten. Hans rapport kan forstås som et partsinnlegg på grunn av hans nære tilknytning til barnets mor og er egnet til å svekke tilliten til ham som psykolog. I barnevernsaker hvor utfallet får store konsekvenser for de involverte parter, må man utvise en stor grad av varsomhet og profesjonalitet når man skal vurdere egen habilitet.

Vilkårene for å gi advarsel etter helsepersonelloven § 56 er således til stede. Det må da også foretas en vurdering av om advarsel skal gis.

Ikke ethvert brudd på helsepersonelloven vil kunne gi grunnlag for advarsel til tross for at handlingen isolert sett innebære en overtredelse av loven. Nemnda viser imidlertid til forarbeidene til helsepersonelloven som angir formålet med reaksjonen advarsel til «å reagere på en alvorlig overtredelse av pliktregler og bidra til å forhindre fremtidige pliktbrudd av denne art», jf. Ot.prp.nr.13 (1998-1999) side 170 pkt 20.2.1.

Det er etter nemndas oppfatning en alvorlig feil når klageren ikke innså sin inhabilitet men utarbeidet en rapport til bruk i barnevernssaken. Det er etter nemndas syn nødvendig å reagere med en advarsel i denne saken. Nemnda bemerker at klageren også tidligere har fått kritikk av Statens helsetilsyn i forbindelse med sakkyndig utredning. Advarsel vurderes ikke som en uforholdsmessig reaksjon i denne saken.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og det påklagede vedtak stadfestes.